

Lindås 26.02.2022

Innspill til Kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv 2023-2035, Alver - sak 21/6449

Av planprogram for Kommunedelplan kultur, idrett og friluftsliv fremgår det at Alver kommune har følgende påstand, som en av fire visjoner og mål: **Alver har eit rikt og inkluderande kulturliv, som er ei drivkraft i samfunnsutviklinga.**

Dette er et stort og viktig mål, men det fordrer at man kjenner sin bakgrunn og historie for å kunne se fremover. Nordhordland er Norges første biosfæreområde, og Alver kommune har, som en av 9 kommuner i området, mange av de historisk viktige funksjoner i biosfære området: Lyngheiseret, Lindås sjøsluser, Vestnorsk utvandringssenter, Lindås tuberkulose sykehjem (Lindåstunet), Tinghuset på Lindås, Den indre farleia, Den Trondhjemske postveg, for å nevne noen. Disse stedene formidler vår historie, og de må tas vare på og brukes aktivt. Stedene må vedlikeholdes og utvikles med henblikk på reiselivsnæring og lokale arbeidsplasser, samt formidling av lokal kulturhistorie!

**Ingen historie, ingen identitet.
Ingen identitet, ingen fremtid.**

Undertegnede, Lindås bygdelag og Lindåstunets venner har gjennom de siste 3 år, forsøkt å gjøre først Lindås kommune og deretter Alver kommune oppmerksom på at Lindås sykehjem/Lindåstunet står tomt og ubrukt, og forfaller dag for dag. Vi har hatt møte med både ordfører(-e), rådmann, eiendomssjef og kultursjef. Vi har fått Vestland fylkeskommune og Fortidsminneforeningen engasjert, men til tross for stor entusiasme hos de to sistnevnte, og et konkret forslag fra Fortidsminneforeningen til istandsettelse, så har Alver kommune ikke avsatt penger til nødvendig vedlikehold av bygget og det omkringliggende hageanlegg, og de har heller ikke gitt tilbakemelding på at de har en konkret plan for bygget. Det nærmeste vi har kommet er en epost fra ordfører i desember 2022, hvor det står at «*Det er tenkt tatt inn i kulturplan som starter i vår*»
Nå er mange innbyggere på Lindås frustrert over at bygget står og forfaller, og vi ber innstendig om at Lindåstunet tas med i ny Kulturmiljøplan for Alver kommune, og at det jobbes aktivt med å finne ny bruk til bygget.

Eiendomssjefen i Alver kommune har tidligere uttalt at Lindåstunet er definert som et «helsebygg» i kommunens lister, men dette formål er det vel ikke lenger aktuelt å bruke bygget til på grunn av dagens Tekniske forskrift med mer. Bygget og hageanlegget rundt bør i stedet defineres som et kulturbygg/kulturminne, så både innbyggere og tilreisende kan få se og føle på byggets historie:

Lindåstunet har de siste 100 år vært en stor generator for livet på Lindås. Det har vært en stor arbeidsplass, og stedet har medvirket til sykdomsbekjempelse og vært et hjem for både psykisk og fysisk syke.

Stedet ble nøye utvalgt, da man i begynnelsen av forrige århundre skulle plassere et tuberkulosehjem på Vestlandet. Stedet skulle være vestvendt og der skulle være lys og luft og utsyn. I tillegg skulle der være store tre og der skulle være lunt. Lindåstunet og den store hage rundt, har fortsatt en unik beliggenhet og bør være i bruk, - og helst åpent for innbyggerne på Lindås, i hele Alver kommune og for tilreisende.

Både Vestland fylkeskommune og fortidsminneforeningen har vist genuin interesse for bygget, anlegget rundt og historien det representerer. Lindåstunet har mulighet for å bli en attraktiv møte- og arbeidsplass for både innbyggere i nærområdet og for de som kommer langveis fra, men da må kommunen være seg sitt ansvar bevisst og jobbe med en plan for å kjøpe tomten og sette huset i stand.

Vi er klar over at Opplysningsvesenets fond eier tomten og håndhever en gammel utdatert klausul for å heve leien av tomten, men vi mener at her kan Fortidsminneforeningen og Vestland fylkeskommune bidra med hjelp til forhandlinger, men det fordrer at kommunen går aktivt inn i prosessen.

Bygget er fredningsvurdert og det sier litt om hvilken kulturhistorisk verdi det representerer.

Lindås bygdelag skrev følgende begrunnelse for at bygget bør bevares, til Alver kommune i oktober 2020:

Lindås Sjukeheim har vore sentral i helse- og omsorgsarbeidet i heile Nordhordland i snart 100 år. Sjukeheimen, kuren og kapellet er teikna i 1926, av ein av dei første kvinnelege arkitektane i Noreg med eigen praksis, arkitekt Lilla Hansen. Bygget representerer og dokumenterer 100 års helsehistorie, arkitekturhistorie, byggeskikk og handverkstradisjonar. Her er nytta lokale tradisjonelle materialar og bygget har i hovudsak ikkje blitt endra utvendig, med unntak av betongtrappebygget frå 1969 mellom kuren og hovudbygget.

*Sjukeheimen/Lindåstunet har vore ein heim for veldig mange menneske. Her er dei blitt behandla og blitt friske, eller blitt pleia heilt til livet tok slutt. **Samspelet mellom bygget, hagen og utsikten gjer at roen senker seg og ein opplever at staden har ei eiga "sjel"!** Dette gjer eit stort potensial for å kunne romme ulike aktivitetar også i framtida!*

Bygget fyller 100 år den 18. mars i 2027 og bør ha fått ein ny bruk før det!

Vennlig hilsen
Mette Kyed Thorson
Sivilarkitekt MNAL